

การพัฒนาแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
DEVELOPMENT OF AN EFFECTIVE MANAGEMENT MODEL USING SCHOOL-BASED
FOR SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE SURATTHANI CHUMPHON

สุกัญญา บำรุงภักดิ์¹, จิรศักดิ์ แซ่ไคว², ญาณิศา บุญจิตร์³
Sugunyar Bamrungpak¹, Jirasak Seakhow², Yanisa Boonchit³

Corresponding Author E-mail: piwpiw809@gmail.com

Received: Apr 03, 2025; Revised: May 17, 2025; Accepted: Jun 09, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็น 2) พัฒนารูปแบบฯ และ 3) ประเมินรูปแบบฯ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 130 คน ได้มาจากการเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย และขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกับขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1) ความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 6 ส่วน คือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) ขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 4 องค์ประกอบ คือ การบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการบริหารงานบุคคลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (4) กระบวนการดำเนินงาน (5) ประสิทธิภาพของรูปแบบ และ (6) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ และ 3) รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

คำสำคัญ : รูปแบบ, การบริหารที่มีประสิทธิภาพ, การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

¹Student in Master of Education Degree Educational Administration, Suratthani Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

^{2,3}Advisor, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University

Abstract

This research aimed to 1) study the essential needs, 2) develop a model, and 3) evaluate the model of effective school-based management, using research and development methods with 3 steps: Step 1: the essential needs for effective school-based management were explored. The sample comprised 130 school administrators, selected using proportionate stratified sampling based on school size, followed by simple random sampling. A questionnaire was utilized as the research instrument, and the data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. Step 2: the model of effective school-based management was developed. Data were collected through in-depth interviews with seven purposively selected experts and analyzed using inductive content analysis. Step 3: the model was evaluated using the same sample group as in Phase 1. A questionnaire was employed, and the data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results revealed that: 1) The highest need was in the area of academic administration under school-based management. 2) The developed model of effective school-based management consisted of six components: (1) principles, (2) objectives, (3) scope of school-based management—comprising four aspects: academic administration, budget administration, general administration, and personnel administration, (4) operational processes, (5) model effectiveness, and (6) conditions for success. And, 3) The developed model was found to be highly appropriate and feasible in all aspects

Keywords : The Model, Effective Management Model, School-based Management

บทนำ

ในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความผันผวนไม่แน่นอนซับซ้อน และคลุมเครือ ส่งผลกระทบต่อทุกด้านในสังคมโดยเฉพาะด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงมุ่งเน้นการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภท โดยกำหนดนโยบายจุดเน้นของประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานวิธีใหม่วิธีคุณภาพใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการต่อยอดพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นวิถีนวัตกรรม วิธีคุณภาพ เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับนำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 - 2570 ให้มีการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2565 : 5)

การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียนและในระดับประเทศ หากการบริหารงานในสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพอาจส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นในระดับชาติในด้านคะแนนการทดสอบ เช่น คะแนนการสอบ O-NET (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. 2565 : 23-25) และ PISA อันดับของเด็กไทยต่ำลงมากที่สุดในรอบ 20 ปี ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วยคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน ซึ่งประเมินทุก 3 ปี โดยรอบล่าสุดคือปี 2565 ซึ่งการประเมินผลดังกล่าวเป็นการประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2566 : 5) การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนในท้องถิ่น

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based management : SBM) เป็นแนวการปฏิวัติการศึกษาที่มุ่งเน้นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้โรงเรียน เพราะการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้บริหารควรมีอำนาจการบริหาร อำนาจการจัดการ อำนาจการตัดสินใจ และมีอิสระในการ จัดการศึกษาร่วมกับชุมชนในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (วาสนา สีแดง. 2562 : 20)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อนำไปใช้เป็นรูปแบบในการบริหารให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและนำไปปรับใช้สำหรับโรงเรียนในสังกัดอื่นต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

จิตรจรรูญ ทรงวิทยา (2561: 54) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการศึกษาหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ ให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรมและเป็นพลเมืองที่ดีโดยการบริหารส่วนกลางจะทำหน้าที่เพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผนการจัดสรรงบประมาณการกำหนดและประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเป็นประการสำคัญได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณและการเงิน การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

จิตติมา อัครธิตพิงค์ (2561: 1478) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้

เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้วิธีต่าง ๆ จัดการสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยประสานชุมชนและองค์กรที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

จามจุรี จำเมือง (2558: 8) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารจัดการโดยมีโรงเรียนเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่โรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหาร ทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิริยณภา หนูอินทร์ (2562: 33) ได้สรุปหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประกอบด้วย 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง และ 5) การตรวจสอบและถ่วงดุล

จากแนวคิดและทฤษฎีของนักการศึกษาผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ ดังนี้ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และ 4) หลักระบบบริหารจัดการตนเอง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561: 191) ได้พัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิผลการบริหารการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาดังนี้ 1) ความรู้และทักษะการบริหารงานวิชาการ 2) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4) ทักษะการส่งเสริมสนับสนุน 5) การจัดการเรียนรู้การสื่อสาร 6) การสร้างขวัญกำลังใจ

นที มณีรัตน์ (2565: 327) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิผลสถานศึกษาไว้ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) ความคาดหวังด้านวิชาการ 3) บรรยากาศและสภาพแวดล้อม 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพวิชาการ 2) ด้านคุณภาพบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ 5) ด้านบรรยากาศองค์การและวัฒนธรรมองค์กร

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

ธีระ รุญเจริญ (2550: 162-163) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานพัฒนารูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ

ชีรวพันธ์ นิจนตร (2560) ได้กล่าวว่า รูปแบบต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 6 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของรูปแบบ 2) ตัวแปรหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3) ระบบหรือโครงสร้าง 4) กลไกหรือกระบวนการทำงาน 5) ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ใช้ในรูปแบบ และ 6) บริบทหรือสภาพแวดล้อมของรูปแบบ

สรุปได้ว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ขอบข่ายการบริหาร 4) กระบวนการดำเนินงาน 5) ประสิทธิผลของรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 66 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 66 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 123 คน รวมจำนวน 189 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 130 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970) จากนั้นเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษาจากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .972 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคริต รวมทั้งสิ้น จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการบริหารวิชาการ แบ่งตาม หลักการกระจายอำนาจ จำนวน 3 ข้อ หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 3 ข้อ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล จำนวน 3 ข้อ และหลักระบบบริหารจัดการตนเอง จำนวน 3 ข้อ รวมด้านการบริหารวิชาการ จำนวน 12 ข้อ

2) ด้านการบริหารงบประมาณ แบ่งตาม หลักการกระจายอำนาจ จำนวน 2 ข้อ หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 3 ข้อ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล จำนวน 3 ข้อ และหลักระบบบริหารจัดการตนเอง จำนวน 2 ข้อ รวมด้านการบริหารงบประมาณ จำนวน 10 ข้อ

3) ด้านการบริหารงานบุคคล แบ่งตาม หลักการกระจายอำนาจ จำนวน 2 ข้อ หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 2 ข้อ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล จำนวน 2 ข้อ และหลักระบบบริหารจัดการตนเอง จำนวน 2 ข้อ รวมด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 6 ข้อ

4) ด้านการบริหารทั่วไป แบ่งตาม หลักการกระจายอำนาจ จำนวน 2 ข้อ หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 5 ข้อ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล จำนวน 2 ข้อ และหลักระบบบริหารจัดการตนเอง จำนวน 3 ข้อ รวมด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เพื่อขอหนังสือขอข้อมูลจากบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

2. ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้ครบถ้วนสมบูรณ์ในรูปแบบออนไลน์ (Google Forms)

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 คน ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพรโดยใช้วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (สุวิมล ว่องวานิช. 2562) ซึ่งเป็นการหาผลต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แล้วเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{I - D}{D}$$

PNI_{modified} หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ (Importance)

D หมายถึง สภาพปัจจุบัน (Degree of success)

โดยข้อที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูงแสดงว่ามีความต้องการจำเป็นระดับสูง มากกว่าข้อรายการที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ ซึ่งข้อที่มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูงจะต้องให้ความสำคัญและต้องได้รับการแก้ไขก่อนตามลำดับ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ (Dual response)

4. จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานีชุมพร ในขั้นตอนที่ 1 โดยการเลือกจากข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ที่มีค่าสูงในแต่ละด้านมาเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พร้อมแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มาประกอบการยกร่างรูปแบบ และร่างคู่มือการใช้รูปแบบ

กลุ่มเป้าหมาย

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร มีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์การทำงานการบริหารสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อตรวจสอบรูปแบบโดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานีชุมพร จำนวน 4 ด้าน จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 1 ข้อ
- 2) ด้านการบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 1 ข้อ
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 1 ข้อ
- 4) ด้านการบริหารทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 1 ข้อ

ตอนที่ 3 ส่วนประกอบของรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานีชุมพร จำนวน 6 ส่วน ส่วนละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 ข้อ ดังนี้

- 1) หลักการของรูปแบบ 1 ข้อ
- 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 1 ข้อ
- 3) ขอบข่ายการบริหาร 1 ข้อ
- 4) กระบวนการดำเนินงาน 1 ข้อ
- 5) ประสิทธิภาพของรูปแบบ 1 ข้อ
- 6) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ 1 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล โดยติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิรวมถึงการจัดเตรียมประเด็นการสัมภาษณ์ การจัดทำเอกสารประกอบ
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และการจัดส่งเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงผู้ทรงคุณวุฒิ
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 13 กันยายน 2567 ถึง 15 พฤศจิกายน 2567
4. ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ จากข้อมูลที่เป็นถ้อยคำและการเขียนลงเอกสารประกอบการสนทนาทำการสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นการสัมมนาโดยใช้เทคนิควิเคราะห์แบบอุปนัย (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 66 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 66 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 123 คน รวมจำนวน 189 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 130 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจีซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970) จากนั้นเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ได้แก่ แบบประเมินการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด 0.972 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประเมินประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร แบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต รวมทั้งสิ้น จำนวน 26 ข้อ ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 22 ข้อ

ส่วนที่ 2 คู่มือของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 4 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เพื่อขอหนังสือขอข้อมูลจากบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

2. ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้ครบถ้วนสมบูรณ์ในรูปแบบออนไลน์ (Google Forms)

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

รายการ	ระดับความคิดเห็น						PNI ^{Modified}	ลำดับ ความ ต้องการ
	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์				
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล		
1. ด้านการบริหารวิชาการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน	3.05	0.63	ปานกลาง	4.47	0.71	มาก	0.47	1

รายการ	ระดับความคิดเห็น						PNI ^{Modified}	ลำดับ ความ ต้องการ
	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์				
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล		
2. ด้านการบริหารงบประมาณ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	2.92	0.72	น้อย	4.23	0.77	มาก	0.45	2
3. ด้านการบริหารงานบุคคลโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐาน	3.04	0.74	ปานกลาง	4.30	0.74	มาก	0.42	4
4. ด้านการบริหารทั่วไปโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน	3.09	0.64	ปานกลาง	4.41	0.68	มาก	0.43	3
โดยรวม	3.03	0.68	ปานกลาง	4.35	0.73	มาก	0.44	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และด้านการบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สภาพพึงประสงค์ของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และด้านการบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และด้านการบริหารงานบุคคลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน พบว่า

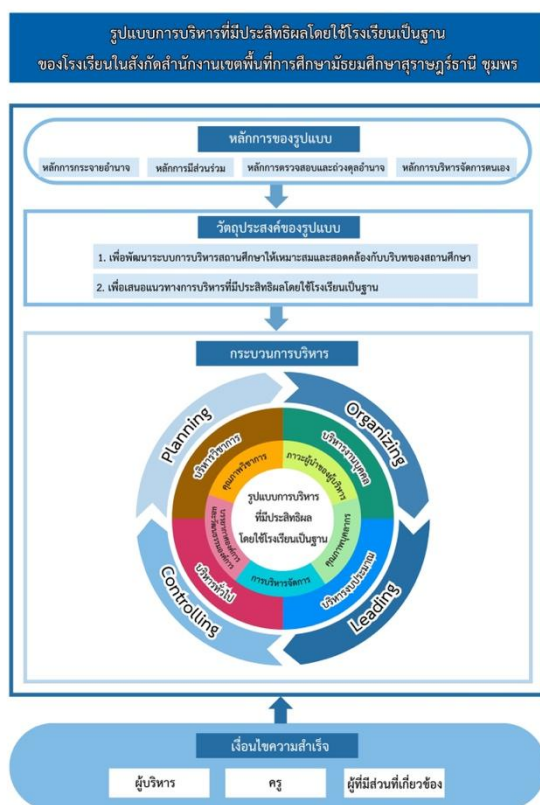
2.1 การบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ควรมีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามความต้องการของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 การบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณตามโครงการมีความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการตรวจสอบควบคุม ดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ มีการแต่งตั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมี การนิเทศ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา มีอิสระในการดำเนินโครงการ กิจกรรม

2.3 การบริหารทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ มีการวางแผน อัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบาย สภาพปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา มีการบริหารจัดการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.4 การบริหารงานบุคคลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ควรมีการวางระบบควบคุมภายในที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และตรงตามภารกิจของโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการประสาน ส่งเสริม สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์การภาครัฐ และเอกชน เข้ามาร่วมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โดยมีรายละเอียด ทั้งหมด 6 ส่วน คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการบริหารงานบุคคลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4) กระบวนการดำเนินงาน 5) ประสิทธิภาพของรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

3. ผลการประเมินของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ตารางที่ 2 ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

รายการ	μ	σ	ระดับความเหมาะสม	μ	σ	ระดับความเป็นไปได้
1. รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร						
ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ	4.39	0.63	มาก	4.42	0.62	มาก
1) หลักการกระจายอำนาจ						
2) หลักการมีส่วนร่วม						
3) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ						
4) หลักการบริหารจัดการตนเอง						
ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.43	0.60	มาก	4.32	0.65	มาก

รายการ	μ	σ	ระดับ ความ เหมาะสม	μ	σ	ระดับ ความ เป็นไปได้
1) เพื่อพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน						
2) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน						
ส่วนที่ 3 ขอบข่ายการบริหาร	4.33	0.65	มาก	4.46	0.61	มาก
1) การบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน						
2) การบริหารงานบุคคลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน						
3) การบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน						
4) การบริหารทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน						
ส่วนที่ 4 กระบวนการดำเนินงาน	4.37	0.64	มาก	4.35	0.67	มาก
1) การวางแผน						
2) การจัดองค์การ						
3) การนำ						
4) การควบคุม						
ส่วนที่ 5 ประสิทธิภาพของรูปแบบ	4.40	0.64	มาก	4.33	0.67	มาก
1) ด้านคุณภาพวิชาการ						
2) ด้านคุณภาพบุคลากร						
3) ด้านการบริหารจัดการ						
4) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร						
5) ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร						
ส่วนที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ	4.36	0.64	มาก	4.35	0.64	มาก
1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีวิสัยทัศน์ มีความเป็นผู้นำการกระจายอำนาจและทักษะการจัดการแบบมีส่วนร่วมและดูแลความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน						
2) ครูต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการจัดการจัดการเรียนการสอนและการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการโรงเรียน						
3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง ต้องเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินการ						
2. คู่มือการใช้รูปแบบฯ	4.34	0.67	มาก	4.42	0.61	มาก
โดยรวม	4.37	0.64	มาก	4.38	0.64	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่าส่วนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่าส่วนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ส่วนที่ 3 ขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

อภิปรายผล

1. ความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จัดลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ เนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ได้ให้ความสำคัญกับการบริหาร บริหารวิชาการ เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤมล พุฒิฤทธิ์ (2566) ได้ศึกษา ลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความต้องการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก

2. รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขอบข่ายการบริหาร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการบริหารงานบุคคลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4) กระบวนการดำเนินงาน 5) ประสิทธิภาพของรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องมาจากการผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มรินทร์ พนมอุปการ (2563) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่า รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหลา มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ แนวคิดและหลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ระบบงานและกลไก จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม กระบวนการดำเนินงาน และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก โดยส่วนที่มีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ และส่วนที่มีความเป็นไปได้ดีที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่วนที่ 3 ขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่พัฒนาขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิษณุสิขา พงษ์พันแพ พงา (2566) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ดีในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง ดังนั้นในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบควรได้รับการมีส่วนร่วมจากผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง

1.2 การบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณตามโครงการมีความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นผู้บริหารควรให้ผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรมมีความอิสระในการดำเนินงานตามแผนงบประมาณที่ตั้งไว้

1.3 การบริหารทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ควรมีการวางแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนั้นในการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีการประชุมเพื่อขอความคิดเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

1.4 การบริหารงานบุคคลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความสำเร็จ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทราบ ดังนั้นควรส่งเสริมงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนให้มีการเผยแพร่ข้อมูลในช่องทางต่าง ๆ ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2.2 ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). **ศธ.แถลงผลการประเมิน PISA 2022 ชี้แจงสาเหตุอันดับเด็กไทยขยับลงหลุมทางออกลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำการจัดการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2566, จาก <https://moe360.blog/2023/12/07/pisa-2022/>
- กิริยณภา หนูอินทร์. (2562). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. **วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย**, 1(4), 33.
- จามจุรี จำเมือง. (2558). **คู่มือเตรียมสอบผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอเอ็ดพับลิชชิง.
- จิตติมา อัครอิทธิพงศ์. (2561). **แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0**. **วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์**, 20(1), 1478.
- จิตรจรรยา ทรวงวิทยา. (2561). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา**. **วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร**, 3(1), 54.
- ชีวัน นิจเนตร. (2560). **การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา**. **วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี**, 4(2), 81.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นที มณีนรัตน์. (2565). **ประสิทธิภาพโรงเรียน**. **วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**, 8(1), 327.
- นฤมล พุฒฤทธิ์. (2566). **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2**. **วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)**. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- พิชญ์สิขา พงษ์พันธ์แพงพะงา. (2563). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1**. **วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์**, 3(2), 43.
- มิรินทร์ พนมอุปการ. (2563). **การพัฒนารูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาดหล้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล**. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2567, จาก https://research.otepec.go.th/files/C_ok1jib72.pdf
- วาสนา สีแดง. (2562). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 8**. **วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)**. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. (2565). **รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2566, จาก https://www.spmsnicpn.go.th/th/download/plan/report_2565.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Krejcie, R.V., and D.W. Morgan. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.** *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.